

Obsah.

ČÁST PRVNÍ.

Po obou stranách Balkánu.

1. Sofia.

Poloha a minulost. Římská Serdica, středověký Srdec (Triaditza) a novověká Sofia co residence tureckých „beglerbegův Rumelie“. Hluboký úpadek a nenadále znovuzrození v našem století. Obyvatelstvo. Staré a nové čtvrti. Teplice. Spůsob stavby domův. Podnebí. Bulharská společnost. 1

2. Okolí Sofie.

Pustota nejbližšího okolí velikých měst na poloostrově Balkánském. Rozhled ze Sofie. Hora Vitoša. Ves Bojana s vodopády a starožitnostmi. Knjaževo a Lilin Planina. Balkán od Komu do Baby s průlomem Iskru. Sofijské pole, jeho příroda a obyvatelé. Obecný ráz bulharské vesnice: domy, nářadí, spůsob založení a rozvoje vesnice, mezní právo. Šopi. Národní kroje, zábavy, hudební nástroje a zpěvy. 41

3. Ze Sofie do Plovdiva.

Spůsob cestování. Iskerský most a římská silnice (Trojanov pět). Novihan se zříceným karavanserajem. Vakarel. Ichtiman. „Trajanova Vrata“. Vetren a jeho hradisko. První pohled do thrácké roviny, na Rylu i Rhodopu. Prameny Marice. Tatar-Pazardžik. Železnice do Plovdiva. . . 69

4. Plovdiv.

Poloha. Tři chlupy a rozhled z nich. Starověké mohyly. Filippo-polis, Pulpudeva Thrakův, Trimontium Římanův, slovanský Plovdiv a Plovdiv. Boje mezi Byzantinci a Bulhary. Pavlikiani a jejich původ. Francouzské vévodství v 13. století. Národopisné poměry v době turecké. Massakry 1876 a bitvy u Plovdiva 1878. Hlavní město samosprávné provincie Východní Rumelie (1879—1885). 88

5. Stará Zagora.

Cesty od Plovdiva přes Balkán k Trnovu. Město Čirpan. Stará Zagora, Augusta Traiana i Beroe Římanův, Boruj starých Bulharův. Katastrofa 1877. Pole Zagorské, žitnice Rumelie. Obecný přehled zemědělství, řemesel a obchodu v Bulharsku. Přečasný stav po osvobození. Snaha po kupování pozemkův; rozbití někdejších velkostatkův (čiflikův). Jarmarky (panairy) a staré míry i váhy v Bulharsku. 111

6. Kazanlyk a Gabrovo.

Přes východní Srednou Goru. Pohled na Balkán z jižní strany. Kazanlyk. Pěstování rží. Historické zpomínky; keltická Tyle a středo-

věky Кгъп. Přechod u Šipky. Přelidněná lesnatá hornatina s obyvatelstvem čistě bulharským. Stěhování horalův do nížin podunajských. Průmyslové městečko Gabrovo. Přes Drjanovo do Trnova 144

7. Trnovo.

Trnovo, někdejší sídlo (1186—1393) cířův bulharských. Jeho poloha v Evropě unicum. Zříceniny římské Nikopole „u Istru“. Historické památky, hrady a kostely. Moderní Trnovčané. Městečka Arbanasi, Rjachovica a Ljaskovec 161

8. Podunaji.

Z Trnova do Rušénka. Stepní ráz končin podunajských. Loupežnictví v Bulharsku. Město Rusé či Rušénk. Dunaj odtud nahoru. Svištov, Nikopol, Rachovo. Rumuni na pravém břehu. Maloasiatští Bulhaři. Vidin a jeho starožitnosti. Z Lomu přes Berkovický Balkán do Sofie 181

ČÁST DRUHÁ.

Sredna Gora i Rhodope.

1. Zlatické pole.

Ze Sofie k pramenům Topolnice. „Bulharská Arkadie“. Města Zlatica a Pirdop. Zapomenutý kout světa. Kočující pastýři rumunští čili Vlasi a jejich živobyti 209

2. Sredna Gora.

Centrální Sredna Gora. Vrcholky Bogdan, Bunaja a Bratja i vyhlídky z nich. Bukové pralesy a horské pastviny. Bulharský chov dobytka vůbec. Čistě bulharské obyvatelstvo. Městečka Panagjurište a Koprivštica 223

3. Gjopsa.

Z Koprivštica přes Klisuru, Sopot a Karlovo do Kalofera. Bulharská průmyslová města pod Balkánem. Gjopsa, dolina řeky Stremy. Gjumrukéal, nejvyšší vrchol Balkánu či Staré Planiny nad prameny Tundže. Teplice Karlovské, Hisarské a Krastovské 260

4. Rhodope.

Část první (dějepisná).

Obečný ráz pohoří. Historický přehled. Bessové. Provincie Rhodope a podhorské přimoří. Byzantinská biskupství. Krajiny Merópi, Achridos a Morrha. Smoljané a Rupci. Domnělí Dragoviči. Bulharské nářečí rupské. Horští dynastové Ivanko, Slav a Momčilo. Vlasi v středověké a nynější Rhodopě. Příchod Turkův. Pastýřští Juruci. Rozšíření islamu. Země Pomákův (mohamedánských Bulharův). „Nepokorné vsi“ pomácké „republiky“ mezi Rumelií a Tureckem a jejich dějiny 1878—1886 281

5. Rhodope.

Část druhá (cestopisná).

Z Plovdiva dle podhoří Potomei emirův Sinopských. Řecká Stanimaka a gruzinský klášter Bačkovský. Peruštica s Červenou Cerkvou. Turecká hostina v Ustině. Kričim. Bracigovo a jazyk makedonských přistěhovačův. Peštera. Hornictví v Rhodopě a po Bulharsku vůbec; prastaré rýžování zlata a železa. Batak se stopami řeži z 1876. Archaeologické zprávy z Dospadska. Rašelinité Bataško blato. Dolina Čepino. Pomácké písně. Přes Karkariji. Pohled na Rylu a Perin. Skrze karanténu do Sofie 304

ČÁST TŘETÍ.

Západní Bulharsko.

1. Hory Trnské. Str.
K srbským hranicím. Sliwnica, Dragoman, Caribrod. Skalný kraj na řece Trnské. Poganovský klášter sv. Jana Bogoslova a okolní hrady. Město Trn. Reka Jerma a legenda o sv. Theraponu. Čaroději Stopy živlu rumunského. Kotlina Znepolje. Vystoupení na Ruj Planinu. Historický přehled. Styky srbsko bulharské 353

2. Breznik a Radomir
Z Trnu do Breznika. Kotlina Breznická, staré Grachovo pole, a její obyvatelé. Hledání stříbrných dolův z 1530. Vrchoviště Strumy. Hrad Pernik. Radomir a jeho kotlina. Skrze soutěsky Strumy u hradu Zemeru do Kystendilu 380

3. Kystendil.
Pole Kystendilské. Město Kystendil, jeho okolí a teplice. Starožitnosti antické i středověké; římská Pautalia a slovanský Velbužd. Pohraniční život. Makedonští haramiži 392

4. Osogov Planina.
Dolování v Kratově a na Osogově. Pole Kamenické. Stříbrné doly na Srebrném Kolu. Život pomeznic stráží. Pohled do Makedonie. Ljubotrna a Šar Planina na obzoru. Idyllická karanténa 416

5. Kystendilské Krajiště.
Krajina teprve po Berlinském míru uvedená do map. Hory, řeky, obyvatelé a hospodářské poměry Krajiště. Okolijské středisko Izvor. Železné doly v Božici. Vrchoviště Dragovištica. Bosiligrad 426

6. Dupnica.
Kadin most a pověsti o něm. Dolejší prosmyky Strumy. Ves Pastuch s hradem (starý Žitomitský?) a starými kostely. Skrino, rodiště sv. Jana Rylského. Konec prosmyku u městečka Boboševa. Dupnické pole a město Dupnica. Uhelná ložiska u Bobova Dolu. Teplice u Banje Saparevské se železnými doly. Římská Germania, rodiště Belisarovo. Volatost a kretinism okolo hor Rylských 442

7. Ryla Planina a Rylský klášter.
Hory Rylské, jejich rozloha a příroda. Podoba s Karpaty. Pralesy a horská jezírka. Cesty z Dupnice do městyse Ryly. Hrad Štob a nápisy starých Bessův. Jízda dle řeky Ryly. Rylský klášter, jeho poloha, budovy a dějiny 454

8. Samokov.
Z Rylského kláštera k vrchovištím Iskru. Město Samokov. Historické poznámky. Železářny a průmysl. Dolina Palagarie a bojiště z 1413 u Čamorlu. Rozhled od Lozna. Návrat do Sofie 480

ČÁST ČTVRTÁ.

Černomoří.

1. Jambol a dolní Tundža.
Ze Sofie do Jambolu. Dnešní Jambol, byzantinská Diampolis. Antická Kabyle na Taušan-ťepé. Starý pomeznicí okop bulharsko-byzantinský (Er-

	Str.
kesija). Novověké stěhování národův ve východní Thracii a v Dobruždi. Tatarští sultáni Kyzyl Agačsko a Kavaklijsko. Řekové Karyoti. Strandža Planina, Sakar Planina a vrchy Monastirské	490
2. Sliven a Kotel.	
Průmyslové město Sliven. Kotlenský Balkán. Osady Žeravna, Kotel, Medven a Gradec. Bukové pralesy a balkánské lučiny. Ovčácké střídavé hospodářství Turci na Kamčiji Jezerní hradiště u Kajabaše a staré cesty přes hory k Preslavi. Sungurlar	513
3. Karnobad i Aitos.	
Přes močáry řeky Azmaku do Karnobadu. Hradiště Karnobadské se starými tábořišti. Aitos a starý „orlí hrad“. Turecká okoliha. Aitosské teplice a jejich minulost. K moři do Burgasu	546
4. Záliv Burgasský.	
Povaha a periplus zálivu Burgasského. Sozopol, stará Apollonia. Tři laguny Burgasské. Poros a Skafida. Ssutiny římského Deultu. Město Burgas. Návštěva Rusokastra. Lesy Strandže a cesta přes Fakii do dolní Thracie.	558
5. Anchialos a Mesembria.	
Po suchu z Burgasu do Varny. Pole Anchialské a jeho historické zpomínky. Starý Anchial u Paleokastra. Nový Anchial se solnicemi. Mesembria, její slavná minulost, byzantské kostely a nynější úpadek. Mys Emonský, konec Balkánu. Přes prosmyk Akboaz skrze dubové pralesy do Ajvadžiku na hranicích rumelsko-bulharských a odtud přes dolní Kamčiji do Varny	576
6. Varna a Kaliakra.	
Varna. Směsice národností. Nejnovější stěhování národův. Turecky mluvící křesťané či Gagauzi, potomci starých Kumanův. Dle pobřeží na sever. Ssutiny u Dišpudaku a Ekrené. Islamský Akjazly-Babá a křesťanský sv. Athanas v jedné osobě. Staré Krunci či Dionysopolis, město Bacchovo, nynější Balčík. Step Dobružžanská, její rostlinstvo a mohyly. Gagauzské městečko Kavarna. Mys Kaliakra a jeho hrad. Pralesy Batovské s divým vínem	600
7. Provadija a Šumen.	
Bojiště z 1444 u Varny. Devna a zříceniny římské Marcianopole. Hrad Petrič. Provadija. Dobrina (Dizdarköi), do 1829 středisko albánských osad. Pověry o vampyrech. Šumen. Obraz jezce na skále u Madary. Římské castrum u Aboby. Starobulharské císařské sídlo Preslav	622
8. Z Preslavi do Sofie.	
Eski Džumaja. Osmanpazar. Stará krajina Gorilovo (Gerlovo), nynější Tozluk a původ tamních Turkův. Skrze pustiny Tozluka z Osmanpazaru do Kesarova. Náhlý přechod do nejurodnějších krajín u Ljaskovce. Výlet do Eleny. Návrat z Trnova přes Sevljevo, Loveč a Orhanié do Sofie. Lovčaniští Pomáci. Loupežnictví podél cest	646

